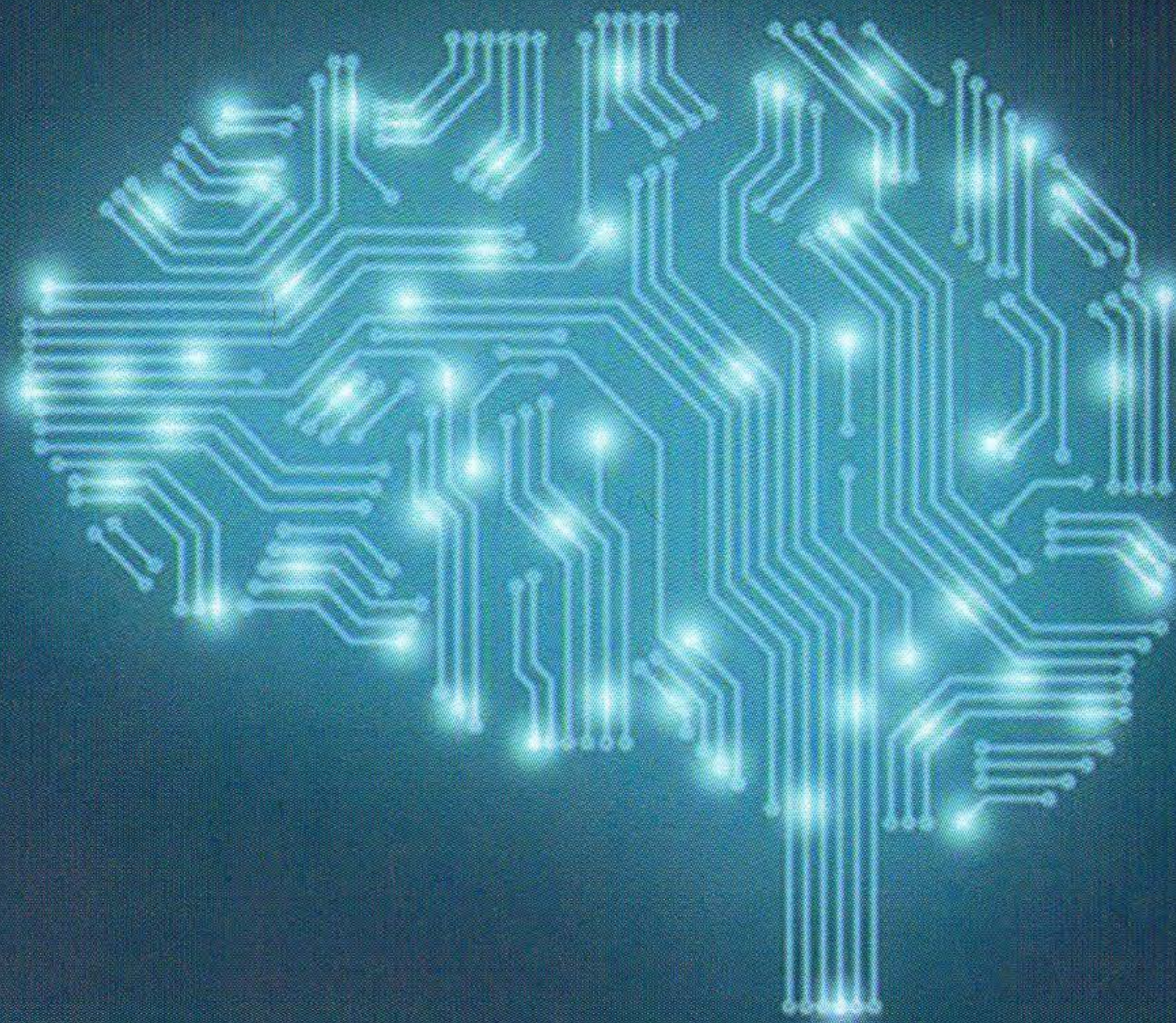

Іванова Л.О., Трішин Ф.А., Малих В.П., Шофул І.І.

Алгоритми формування та оцінювання інтелектуальної власності

Одеса, ОНАХТ
2019

Іванова Л.О., Трішин Ф.А., Малих В.П., Шофул І.І.

Алгоритми формування та оцінювання інтелектуальної власності

Одеса. ОНАХТ
2019

УДК: 339.166.5:347.77 – 047.44

ББК: X833

1 – 18

У монографії комплексно розглянуті: види творчості в інтелектуальній технічній діяльності; можливості винахідницької творчості у ВНЗ; структура та застосування алгоритму на прикладах розв'язання винахідницьких завдань в технічній сфері; аналіз динаміки, напрямків патентування та охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності та наведено приклад патентування комп'ютерної програми у вигляді винаходу на спосіб і пропозиції по комерціалізації патентів на винаходи. Представлені алгоритми і приклади вартісного оцінювання винаходів, корисних моделей, поу-хау і торгових марок.

Для викладачів, магістрів, аспірантів і студентів технічних ВНЗ, а також фахівців в області вартісного оцінювання прав на об'єкти інтелектуальної промислової власності.

Автори: **Іванова Ліна Олександрівна**, д.т.н., професор
Трішин Федір Анатолійович, к.т.н., доцент
Малих Віктор Петрович, к.т.н., ст. науковий співробітник
Шофул Ігор Іванович, к.т.н., доцент

Рецензенти:

Козловська К.А., директор інституту експертизи і управління власності, заслужений експерт, оцінювач Українського товариства оцінювачів.

Лисенко Т.В., професор, д.т.н., зав. каф. «Технологія управління ливарними процесами» Одеського національного політехнічного університету.

Савенко І.І., професор, д.т.н., зав. каф. «Менеджменту і логістики» Одеської національної академії харчових технологій.

Немченко В.В., професор, д.е.н., зав. каф. «Обліку і аудиту» Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до видання Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій. Протокол № 10 Від 07.05.2019.

Зміст

Вступ.....	5
Розділ 1. Види творчості і алгоритм розв'язання винахідницьких задач...	7
1.1. Види творчості та її об'єкти.....	7
1.2. Особливості винахідницької творчості у ВНЗ.....	11
1.3. Алгоритм винахідницької творчості та приклади його використання.....	15
1.3.1. Основні поняття і визначення в алгоритмі рішення винахідницьких задач (АРВЗ).....	16
1.3.2. Схема і приклади розв'язання задач з використанням АРВЗ.....	17
1.3.3. Схема і приклади розв'язання задач з АРВЗ.....	20
1.4. Особливості правового регулювання виплати винагороди авторам службових винаходів.....	30
Висновки.....	34
Розділ 2. Тенденції в розвитку охорони і використання інтелектуальної промислової власності.....	35
2.1. Розвиток міжнародного співробітництва в сфері права інтелектуальної власності.....	35
2.2. Тенденції патентування в промислово розвинених країнах.....	37
2.3. Особливості правової охорони інтелектуальної власності в країнах ЄС.....	43
2.4. Правова охорона комп'ютерних програм.....	46
2.5. Інновації та інтелектуальна промислова власність.....	52
Висновки.....	61
Розділ 3. Особливості патентування і можливості комерціалізації інтелектуальної промислової власності в Україні.....	61
3.1. Аналіз показників подачі заявок і напрямків розробки в патентування об'єктів промислової власності.....	61
3.2. Проблема і можливості комерціалізації патентів на винаходи і корисні моделі.....	76
Висновки.....	83
Розділ 4. Особливості методів і алгоритмів оцінювання об'єктів інтелектуальної промислової власності.....	84
4.1. Закон і національні стандарти по оцінці майнових прав в Україні.....	84
4.2. Цілі і завдання при оцінюванні.....	86
4.3. Особливості підходів, методів і алгоритмів при оцінюванні ОІВ.....	89
4.4. Прибутковий підхід до оцінювання і алгоритм методу прямої капіталізації.....	92
4.5. Метод і алгоритм оцінювання дисконтуванням грошових потоків.....	94
4.6. Метод звільнення від роялті та алгоритм оцінювання.....	100
4.7. Метод виділення частки ліцензіара в доларів додаткового прибутку і алгоритм оцінювання.....	102
4.8. Метод переваги в прибутку і алгоритм оцінювання.....	106
4.9. Метод виграшу в собівартості.....	107

4.10. Метод виграшу в обсязі реалізації та алгоритм оцінювання.....	107
4.11. Методи витратного і порівняльного підходів і алгоритми оцінювання.....	108
4.12. Метод початкових витрат.....	110
4.13. Метод визначення вартості витрат на відтворення.....	112
4.14. Метод визначення вартості витрат на заміщення.....	113
4.15. Методи порівняльного підходу.....	114
4.16. Метод вартості придбання.....	115
4.17. Метод порівняння продажів.....	116
Висновки.....	117
Розділ 5. Приклади вартісного оцінювання прав на різні ОІВ.....	118
5.1. Оцінювання патенту на винахід дохідним підходом.....	118
5.2. Оцінювання патентів на винаходи спільно з ноу-хау, витратним і дохідним підходами.....	123
5.3. Оцінювання патентів на винаходи спільно з ноу-хау дохідним підходом.....	126
5.4. Оцінювання патентів на винаходи спільно з ноу-хау дохідним підходом.....	127
5.5. Оцінювання ноу-хау на виробничу технологію по виграшу в собівартості.....	128
5.6. Оцінювання фірмової технології (ноу-хау) дохідним підходом як НМА.....	129
5.7. Оцінювання торговельної марки методом дисконтування грошових потоків.....	130
5.8. Оцінювання товарного знака компанії у якості нематеріального актива.....	132
Висновки.....	134
Література.....	134
Додаток.....	139

ВСТУП

В даний час особливу значимість для інноваційного розвитку промисловості набувають нематеріальні активи підприємств (фірм) у вигляді інтелектуальної промислової власності (ІПВ) на її винаходи, корисні моделі, ноу-хау [1].

В основі створення об'єктів ІПВ лежить винахідницька діяльність людини в сфері прикладних наук. Результати інтелектуальної діяльності мають нематеріальну форму і захист патентним або авторським правом.

Право власності - це сукупність правових норм (законів) які регулюють відносини між власником, автором і суб'єктами підприємницької діяльності що використовують (купують), наприклад ІПВ, з метою можливості випуску конкурентоспроможної продукції.

Основним об'єктом ІПВ є винаходи, які мають форму захисту у вигляді патенту. В умовах ринкової економіки об'єкти ІПВ обумовлюють конкурентоспроможність продукції, що випускається. Тому кількість патентів, створених і використуваних в країні, показують її інноваційний потенціал, а економіка країн є інноваційною: США, країни Західної Європи, Японія, Південна Корея. Оцінена вартість об'єктів ІПС в цих країнах збільшує валовий внутрішній продукт (ВВП) до 90% [2].

Україна за кількістю заявок на видачу патентів знаходиться в першій тридцятці країн поряд з Польщею. Однак, у зв'язку з низьким рівнем залученості об'єктів ІПВ в господарський оборот українських підприємств (близько 2%), використання в країні енергоємних і матеріальних технологій, в рейтингу ВВП на період 2017 року Україна зайняла 62 місце, а Польща - 24 місце.

Схема виникнення і використання результатів інтелектуальної діяльності (РІД) включає ряд етапів.

Наприклад, в роботі [2] зазначена схема (алгоритм) включає чотири етапи. Однак, на нашу думку, таких етапів має бути п'ять, включаючи етап «Комерціалізація об'єкта ІВ» (рис.1).

Особливістю інтелектуальної діяльності при створенні РІД як технічної творчості є використання алгоритму розв'язання винахідницьких завдань (далі АРВЗ) при розробці нових пристроїв, способів або речовин.

Інтелектуальною основою для виникнення і досягнення високого якісного рівня РІД є: досягнутий рівень знань суб'єкта (автора) в професійній діяльності: освіта, досвід роботи, використання сучасної технічної та патентної інформації; вивчення кон'юнктури ринку і тенденції в розвитку об'єкта ІВ та ін. Комерціалізація ІВ можлива в різних формах після отримання прав на її володіння і оцінювання ІВ в вартісному вираженні за допомогою виявлення економічного ефекту, що генерується інтелектуальною промисловою власністю [3].

При формуванні та вартісному оцінюванні інтелектуальної власності під алгоритмом розуміється сукупність, зміст і послідовність дій спрямованих на створення і захист результатів інтелектуальної діяльності або в розрахунку вартості об'єктів інтелектуальної власності.

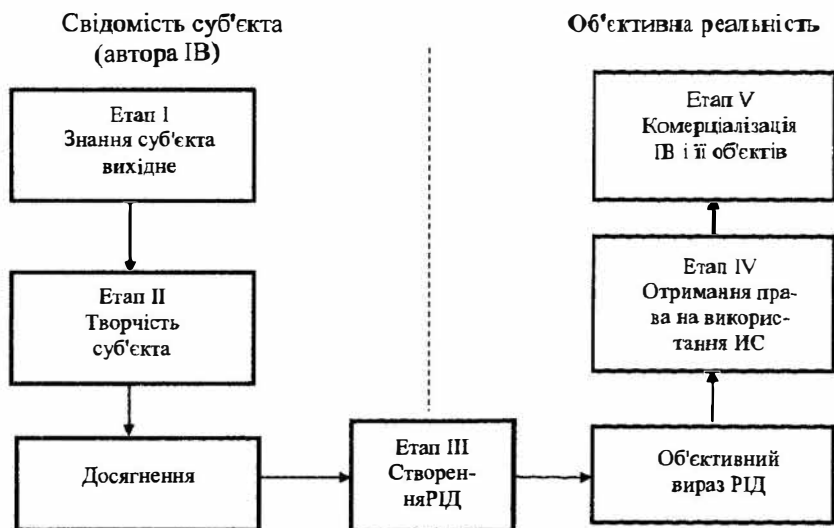

Рис.1. Алгоритм виникнення та комерціалізації ІВ